

Latvijas Biškopības biedrība

2018. gada 04. decembrī
Reģ. Nr. 1.-5.2./156

**Latvijas Republikas Zemkopības ministram
A. god. Jānim Dūklavam**

Kopijas:

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministram
A. god. Kasparam Gerhardam

Latvijas Republikas Saeimas Eiropas lietu
komisijas priekšsēdētājam
Ļ. cien. Vitai Andai Tēraudai

Par atbalstu EFSA "Bišu vadlīnijām" 12.-13. decembrī

Mēs, nodibinājums "Latvijas Dabas fonds", biedrība "Ekodizaina kompetences centrs", biedrība "Pasaules dabas fonds" un biedrība "Latvijas Biškopības biedrība", lūdzam Jūsu atbalstu ātrai un pilnīgai "Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes" (EFSA) izstrādāto "Bišu vadlīniju" piemērošanai, lai novērtētu riskus, ko pesticīdi var radīt bitēm. Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm par šo jautājumu būs jābalso nākamajā Eiropas Komisijas Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas (SCoPAFF – fitofarmaceutisko līdzekļu nodaļas) sanāsmē 12.-13. decembrī.

Šajā pavasarī ES ar dalībvalstu vairākuma atbalstu aizliedza trīs neonikotinoīdu grupas pesticīdu izmantošanu ārtelpās (imidakloprīdu, klotianidīnu un tiametoksāmu). Mūsu organizācijas jau vairākus gadus ir iestājušās par šādu aizliegumu.

Tomēr šie trīs pesticīdi nav vienīgie, kas apdraud bites. Ir pierādīts, ka arī citas vielas ietekmē bišu veselību akūtas vai hroniskas iedarbības rezultātā. Starp šīm vielām ir gan vielas, kuras lauksaimniecībā izmantotas jau ilgi, piemēram, deltametrīns, cipermetrīns un hlorspirifoss, gan arī salīdzinoši jaunas vielas, piemēram, sulfoksafloks, ciantraniliprols un flupiradifurons, kas rada nopietnas bažas. Neskatoties uz kaitējumu apputeksnētājiem, šīs vielas tagad izmanto aizliegto neonikotinoīdu aizstāšanai.

Šīs "bišu slepkavas" joprojām ir atļauts izmantot ES, jo tās nav izvērtētas saskaņā ar jaunākajām zinātniskajām atziņām. EFSA jau 2013. gadā sagatavoja "Bišu vadlīnijas" (Bee Guidance Document), kurās plaši aplūkotas potenciālās ietekmes, tostarp hroniskas iedarbības un ietekmes uz apputeksnētāju kāpuriem, sekas. Vadlīnijas apskata riskus, kas rodas ne tikai medus bitēm, bet arī savvaļas bitēm. "Bišu vadlīnijas" satur šobrīd pieejamo labāko praksi bišu risku novērtēšanā, ko apkopojā EFSA sadarbībā ar neatkarīgiem ekspertiem un ieinteresētajām pusēm un tajās ir iekļautas jaunākās zinātnes atziņas.

Saskaņā ar ES regulu Nr. 1107/2009 pesticīdus izvērtē, "ņemot vērā pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas". Saskaņā ar EFSA datiem, šobrīd pesticīdu vērtēšanā netiek ņemti vērā iespējamie riski

bitēm¹. Tāpēc EFSA publicēja atjauninātas “Bišu vadlīnijas”, kurās ir noteiktas visaptverošākas testēšanas prasības. Pēc vairāku gadu diskusijas, ir pienācis laiks ES beidzot tās piemērot!

Arī Eiropas valstu pilsoņi ir noraizējušies par apputeksnētāju skaita dramatisko samazināšanos. Jau šobrīd ir savākti 90 000 parakstu, atbalstot ātru “Bišu vadlīniju” piemērošanu².

Mēs aicinām Jūs atbalstīt EFSA 2013. gada “Bišu vadlīniju” pilnīgu piemērošanu visu ES izmantoto pesticīdu apstiprināšanai!

Tikai tad, ja visus pesticīdus pārbaudīs saskaņā ar tikpat stingriem standartiem kā tas tika darīts iepriekš minēto neonikotinoīdu gadījumā, ES spēs efektīvi aizsargāt bites no kaitīgiem pesticīdiem. Savukārt, ja “Bišu vadlīnijas” netiek piemērotas, tad imidakloprīda, klotianidīna un tiametoksāma aizliegšana ir bezjēdzīga.

Mēs ticam, ka Jūsu satraukums par draudiem, ar kuriem saskaras bites un citi apputeksnētāji Eiropā, ir ne mazāks kā mums. Bites ir neaizvietošanas pārtikas ražošanas nodrošināšanai. Tās apputeksnē vairāk nekā 80 % pārtikas kultūraugu, tostarp tādus, kas tiek uzskatīti par īpaši veselīgiem - augļus, dārzeņus un riekstus³. Lielāks bišu skaits un lielāka apputeksnētāju sugu daudzveidība palīdz palielināt lauksaimniecības kultūru ražību un lauksaimnieku ienākumus. Atteikšanās no pesticīdiem, kas rada tiešu risku bišu veselībai, ir izšķirīgs un sasniedzams mērķis, kas būtu konsekventi jāīsteno gan Latvijai, gan ES.

Ar cieņu,

nodibinājuma “Latvijas Dabas fonds”, biedrības ”Ekodizaina kompetences centrs”, biedrības “Pasaules dabas fonds” un biedrības “Latvijas Biškopības biedrība” vārdā

Ģirts Strazdiņš, Latvijas Dabas fonda valdes loceklis

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

¹ <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/j.efsa.2012.2668>

² <https://actions.sumofus.org/pages/save-the-bees-stop-approving-bee-harming-pesticides/>

³ Global malnutrition overlaps with pollinator-dependent micronutrient production. Chaplin-Kramer R, Dombeck E, Gerber J, Knuth KA, Mueller ND, Mueller M, Ziv G, Klein AM. Proc Biol Sci. 2014 Nov 7;281(1794):20141799. doi: 10.1098/rspb.2014.1799.